

Sección 1: A comunicación

- **Introdución:** a comunicación é, pois, un acto de transmisión de información dun individuo a outro, é un proceso que bota man dunha serie de elementos que interveñen de forma activa ou pasiva nese proceso, aínda que, ás veces, esa participación non sexa facilmente recoñecible.
- **Elementos que interveñen no proceso de comunicación:** nun acto de comunicación interveñen unha serie de elementos, aínda que estes sexan imperceptibles para nós. Tales elementos son: referente, emisor, receptor, mensaxe, código, canle, contexto e situación.
- **A linguaxe e as súas funcións:**
 - *Introdución:* por linguaxe entendemos a capacidade do ser humano para comunicarse por medio dunha lingua, pero tamén o conxunto de linguas humanas.
 - *Funcións da linguaxe:*
 - ✓ Referencial ou representativa: a linguaxe soe presentar sempre esta función, porque sempre adoita pretender informar de algo. Dáse nos libros de texto habitualmente.
 - ✓ Expresiva ou emotiva: dáse esta función en textos nos que predomina a manifestación dos estados de ánimo do emisor.
 - ✓ Fática ou de contacto: máis que a mensaxe parece interesar se esta chega claramente ao seu destino. Dáse en conversas directas ou telefónicas.
 - ✓ Metalingüística: A linguaxe utilízase para transmitir unha información obxectiva, pero o tema é a propia linguaxe.
 - ✓ Conativa ou apelativa: a linguaxe, máis que informar, pretende lograr do receptor un comportamento determinado.
 - ✓ Poética ou literaria: non interesa tanto o que se di como de que maneira se di. Importa máis a forma, a estética.
- **O signo:**
 - *Definición:* un signo é un elemento material sensible.
 - *Constituíntes do signo:* significante (imaxe acústica) e significado (concepto que temos dese significante).
 - *Tipos de signos:* indicio ou síntoma, icona e símbolo.
 - *Características do signo lingüístico:* O signo lingüístico é un símbolo caracterizado por ser biplano, arbitrario, articulado e lineal.
- **Lingua e fala:**
 - *Introdución:* unha lingua é un sistema de signos do que un individuo pode botar man para establecer un proceso de comunicación con outro que comparta ese mesmo sistema. A fala é a posta en práctica dese sistema.
 - *As linguas no mundo:*
 - ✓ A diversidade lingüística no mundo e en Europa. Unidade e diversidade lingüística. Multilingüismo e plurilingüismo: a diversificación lingüística é un proceso histórico que se debe a ese carácter individual, pero tamén, e sobre todo, ao resultado dun proceso de expansión de diversos pobos. Hai quen considera que a multiplicidade de linguas actuais se poderían agrupar en 20 ou 30 familias, algunhas en fase de extinción e outras en fase de expansión. A falta dun censo fiable, pódese falar dun número de

linguas entre 3000 e 5000, é dicir, hai moitas máis linguas que Estados (aproximadamente tocarían a 15 linguas por Estado).

- ✓ Linguas maioritarias e linguas minoritarias: falar de linguas maioritarias, as de maior número de falantes e de linguas minoritarias, as de menor número de falantes, é unha cuestión moi relativa. Ademais unha lingua pode ser maioritaria nun sitio e minoritaria noutro(o caso do galego).
- ✓ A imposición lingüística: o contacto entre culturas e linguas produciu mesturas entre elas, aínda que case sempre a comunidade máis poderosa acabou impoñendo a súa cultura ou a súa lingua (latín na Península, castelán / portugués en América do Sur, inglés / francés en América do Norte, etc.).
- ✓ A normalización como sistema corrector: ao proceso de recuperación dun idioma propio denomínase Normalización.
- ✓ O caso galego: en Galicia vivimos os procesos de recuperación (Normalización e Normativización) a partires do Rexurdimento.
- *A diversidade lingüística de España*:
 - ✓ A diversidade lingüística na península Ibérica: Portugal ten unha lingua: o portugués. É, pois, un Estado monolingüe. Pero en España hai catro linguas: castelán, catalán, galego e éuscaro(vasco), Estado plurilingüe.
 - ✓ España, un Estado plurilingüe. As linguas do Estado: o castelán é lingua oficial en todo o Estado español, ademais o catalán tamén é oficial en Cataluña, País Valenciano, Illas Baleares; o galego é oficial en Galicia, e o vasco é oficial no País Vasco. Así pois, Cataluña, País Valenciano, Illas Baleares, Galicia, País Vasco, son comunidades bilingües.
 - ✓ O galego e a lei: o galego está definido no Estatuto de Autonomía como lingua propia de Galicia e todos os galegos temos o dereito a usalo e coñecelo.
- *Linguas en contacto*: dous sistemas lingüísticos entran en contacto cando teñen que compartir territorio ou cando estreman. Ao entraren en contacto esas dúas linguas, prodúcense entre elas interferencias.
- *A norma estándar e as variedades xeográficas e sociais da lingua galega*: as linguas maniféstanse diversificadas en múltiples falas. Esa diversificación é debida a moi variadas causas: causas históricas, xeográficas, socio-económicas, situacionais.
- *Programas, seccións e características da lingua nos medios de comunicación de masas*: os medios de comunicación, coa excepción dos medios públicos e algunhas publicacións privadas, fan un emprego minoritario da lingua galega, relegada aos espazos culturais e de opinión.

- **As relacións paradigmáticas e sintagmáticas**: a fala como formulación da lingua implica unha linearidade na expresión dos signos. Estes aparecen un tras outro gardando entre eles certas relacións de orde chamadas *relacións sintagmáticas*. Por outra banda os signos non só se relacionan entre eles na cadea de expresión, senón que son a concretización dun conxunto de posibilidades. Serven de paradigma, é dicir, representan en forma exemplar outras asociacións mentais. Estas asociacións mentais entre os signos dunha mesma clase coñécense baixo o nome de *relacións paradigmáticas*.